

Davanje pojedinaca u Hrvatskoj i svijetu

Autorica: Tamara Fabac, SMART

Davanje je u svojoj biti čin društvene solidarnosti i građanskog djelovanja. Iako davanje nije ograničeno samo na fizičke osobe, već je to čin i pravnih osoba, pojedinci se najčešće odlučuju donirati novac, druga materijalna dobra ili pak vrijeme koje prepoznajemo pod pojmom volontiranje. Dobrovoljno davanje vlastitog vremena ili novca kako bi se pomoglo drugima, sociolozi promatraju kao pokazatelj koji nam mnogo toga govori o kohezivnosti - povezanosti određenog društva. Gotovo je u svakoj zemlji, kulturi i vjeri moguće pronaći jedinstvenu tradiciju davanja koja je složena i koju su oblikovali povijest, običaji i religija. Također, možemo reći da razina davanja u određenoj zemlji ukazuje i na snagu civilnog društva, odnosno mjeru u kojoj su pojedinci spremni i sposobni pridonijeti rješavanju problema i potreba drugih, kako u lokalnoj zajednici tako i šire.

No, što znamo o doniranju pojedinaca u svijetu? Od 2010. godine moguće je na globalnoj razini pratiti trendove doniranja. Britanska organizacija [Charities Aid Foundation \(CAF\)](#) uz pomoć World Giving Index-a pruža uvid u opseg i prirodu davanja u cijelom svijetu, u preko 140 zemalja. CAF-ov World Giving Index usmjeren je na tri aspekta ljudskog ponašanja (davanja):

- doniranje novca u dobrotvorne svrhe
- volontiranje u nekoj organizaciji
- pomaganje strancu ili drugoj osobi kojoj je pomoć potrebna.

2010. godine podaci World Giving Index-a pokazali su da najveći broj svjetske populacije kao najučestaliji oblik davanja iskazuje pomoć strancu ili drugoj osobi kojoj je pomoć potrebna. Podaci WGI-a za 2015. ukazuju da se taj trend do danas nije promijenio. Nadalje, onaj tko pomišlja o rangui zemalja u kontekstu davanja vodeći se klasičnom podjelom na razvijene zemlje i one u razvoju, posebno će se iznenaditi kada pogleda WGI i shvati da zemlje čiji građani daju najviše ili se nalaze pri samom vrhu/dnu ljestvice nisu nužno one koje je očekivao, odnosno da ekonomsko blagostanje zemlje nije uvijek najbolji prediktor kada je riječ o doniranju. Također, zanimljivo je što iz istraživanja proizlazi da razina sreće/zadovoljstva stanovništva predstavlja važniju kariku kod doniranja novca od visine BDP-a zemlje.



FILANTROPIJA

OSLONAC ODRŽIVIH ZAJEDNICA

Godina		
2009.	1. Australija i Novi Zeland	153. Madagaskar
2010.	1. SAD	150. Albanija
2011.	1. Australija	145. Grčka i Crna Gora
2012.	1. SAD	135. Grčka
2013.	1. Mjanmar (Burma)	135. Jemen
2014.	1. Mjanmar (Burma)	145. Burundi
2015.	1. Mjanmar (Burma)	140. Kina

Posljednje tri godine (2013., 2014. i 2015.) Mjanmar (ili Burma) je zemlja čiji građani daju najviše. Ovakve rezultate CAF povezuje s Theravada budizmom (najstarija do danas sačuvana budistička škola i najbliža Budinom izvornom učenju) koji prakticira veliki udio (oko 88%) stanovništva u populaciji Mjanmara. Također, u izvještaju WGI-a navodi se da su rezultati za 2015. godinu djelomično uvjetovani i prvim izborima u zemlji u studenom 2015. godine nakon 50 godina vojne vladavine te rasprostranjenosti optimizma i nade koji su posljedično zavladao. Ovakvi podaci, ali i oni poput Turkmenistana, koji je u razdoblju od 2011. do 2014. bio prva zemlja na ljestvici po volontiranju (što se pripisuje Subbotniku – dan koji građani posvećuju volontiranju, rasprostranjen u bivšim sovjetskim zemljama) ukazuju da kulturna baština, vjera koju prakticiraju stanovnici te specifične prilike u zemlji značajno utječu na ljudsko ponašanje, a posljedično i na rezultate WGI-a.

Uspoređujući navike davanja stanovništva po kontinentima, važno je istaknuti Australiju (i širu regiju Oceaniju) kao najvelikodušnji kontinent, a kao najučestaliji oblik doniranja javlja se doniranje novca. Zatim slijedi Azija, potom Sjeverna i Južna Amerika, Europa i kao posljednja Afrika, gdje je najučestaliji način davanja pomaganje strancu ili drugoj osobi kojoj je pomoć potrebna. Kada govorimo o karakteristikama populacije koja donira, populacija starije dobi (50+) pokazuje najveću spremnost na doniranje, ali to se posebno odnosi na doniranje novca, dok je mlađa populacija (15-29) spremnija pomoći drugim osobama te donirati svoje vrijeme. Što se tiče spola, podaci pokazuju da su razlike između muškaraca i žena zanemarive, međutim muškarci više volontiraju i pomažu osobama u potrebi, dok su žene sklonije doniranju novca.

Nije nevažan i nalaz istraživanja koji upućuje da postoji korelacija između različitih oblika davanja, te da sklonost darivanju vremena pozitivno utječe na doniranje novca u filantropske svrhe. Primjerice, u [SAD-u](#) 80% volontera doniralo je novac neprofitnim/dobrotvornim organizacijama u usporedbi s 40% onih koji nisu volonteri.



Projekt provodi Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva



Europska unija

Ovaj projekt financira Europska unija, a sufinancira Ured za udruge Vlade RH



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge



Centar za
Građanske
Inicijative
Poreč



PUČKO OTVORENO UČILIŠTE BUJE
UNIVERSITÀ POPOLARE APERTA DI BUJE



smart
SUSTAVNO PARTNERSTVO
IZ OBLASTI CIVILNOG DRUŠTVA

Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva i ni na koji se način ne može se smatrati službenim stavom Europske unije niti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.



FILANTROPIJA

OSLONAC ODRŽIVIH ZAJEDNICA

Pozicija Hrvatske na WGI-u je relativno stabilna svih ovih godina, bivajući na samom dnu ljestvice, uz najveći broj populacije koja spremno pomaže drugoj osobi. Ono što iskače je 2015. godina, odnosno podaci koji se odnose na 2014. za koju je evidentan rast u broju populacije koja je donirala, s posebnim naglaskom na doniranje novca što se može povezati s poplavama koje su zadesile ovaj dio Europe u svibnju 2014. Detaljniji uvid o davanju u Hrvatskoj trebalo bi nam donijeti Prvo nacionalno istraživanje o stanju filantropije u Republici Hrvatskoj koje je provela [Zaklada Slagalica](#), a čije se detaljno izvješće uskoro i s nestrpljenjem očekuje.

Godina		Pomoć		Novac		Vrijeme	
		Pozicija na rang listi	% populacije	Pozicija na rang listi	% populacije	Pozicija na rang listi	% populacije
2009.	119. Hrvatska	/	34%	/	26%	/	6%
2010.	149. Hrvatska	145	29%	132	11%	149	4%
2011.	132. Hrvatska	132	28%	97	15%	131	6%
2012.	133. Hrvatska	124	31%	115	10%	127	6%
2013.	130. Hrvatska	131	29%	101	14%	108	10%
2014.	62. Hrvatska	93	43%	33	47%	81	17%
2015.	127. Hrvatska	135	30%	73	35%	124	10%

Ono o čemu bi u narednom razdoblju trebalo voditi računa, a što može, posebno u Hrvatskoj, pozitivno utjecati na sliku davanja, zasigurno je daljnje i kontinuirano jačanje civilnog društva i njegovog bitnog segmenta - filantropije. Neprofitne organizacije bi svakako trebale stremiti transparentnosti i informirati na adekvatan način javnost o vlastitom radu i utjecaju te na taj način razvijati povjerenje, poticati građane da doniraju, ali i da postanu svjesni svoje društvene uloge – vraćanja zajednici u nekom od mogućih oblika. S druge strane, država bi trebala osigurati pravednu i dosljednu regulativu neprofitnih organizacija, ali i stimulirajući porezni sustav za djelovanje i davanje za opće dobro.

Ovaj članak objavljen je u sklopu projekta „Filantropija – oslonac održivih zajednica“ financiranog iz programa IPA 2012 Poticanje inovativnih oblika filantropije u lokalnim zajednicama za potporu održivosti organizacija civilnoga društva.



Projekt provodi Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva



Europska unija



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge



Centar za
Građanske
Inicijative
Poreč



PUČKO OTVORENO UČILIŠTE BUJE
UNIVERSITÀ POPOLARE APERTA DI BUJE



smart
CENTAR ZA POTICANJE PARTNERSTVA I
RAZVOJA CIVILNOG DRUŠTVA

Ovaj projekt financira Europska unija, a sufinancira Ured za udruge Vlade RH

Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva i ni na koji se način ne može se smatrati službenim stavom Europske unije niti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.